

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

Politikai napilap.

Főmunkatárs:

Dr. KISS PÁL.

Felolós szerkesztő:

ESPERTSIT JÁNOS.

Telefon szám 63.

A rébusz-császár.

Makó, aug. 31.

A német népnek ez idő szerint koleragolyó van a gyomrában s császárjuk, a nemzetközileg becézett Vilmos, isten kegyelméből készült rébuszokat ad fel neki. Szinte azt hinné az ember, hogy ennek a rébusznak a mélyén rejtőzik a leghatékonyabb fertőtlenítőszer, a melylyel a német nép magát a fekete járványai szemben dezinficiálhatja. A königsbergi rébuszt megfejteni nem tudta senki. A császár tehát könnyű rajta s egy második sorozatban, amely Marienburgban adott át a halhatatlanságnak, már megenyhül fejtörésben sorvadó népe iránt s toldással, pontok fölrakásával könnyíti a rébusz megfejtését. A „találd ki”, amelyben öröklött hatalmát isten kegyelméből származtatta, kiszélesedik s ráhárul magára a népre is, amely ugyancsak isten kegyelmének köszönheti, hogy fölötte olyan ember uralkodik, aminő Vilmos császár. És aki élt valaha császári közelségben sem észteni tudja a nagy gondolatokat, amelyek császári elmében születtek: az meghatottan áll meg a königsbergi szózat előtt s megcsodálja. Csodálja, mert megérzi benne a szerénység rezgését. A német császár is ismer magánál hatalmasabbat. Olyat, aki elevenekről, holtakról csak tulvilági hagyományok szerint ítél, a császárt soha nem háborgatja, zord ítéleteket alá nem ír s az ó-szövetség szerint utolsó megnyilatkozását ezred évek előtt tette meg.

Mi tudjuk, hogy erejét, hatalmát Vilmos császár a nép kegyelmének köszönheti. A nép fizet neki fejedelmi teljes ellátást. De mert a császárt még játékaiban se illik megzavarni, tőrjük, hogy néhanapján a németek nagy uralkodója szarítókötélre terigesse az ő régi ruhadarabját, amely még abból a korból maradt rá, amelyben

nemcsak a koldusok tengődtek isten kegyelméből, hanem abból virultak ki a fejedelmek is.

□ **Két törvénycikk.** A hivatalos lap ma közli az 1910. évi VII. és VIII. törvényeket, ellátva a király szentesítő záradékával. Az első a konzuli bíraskodásról szóló 1891: XXXI. törvények hatályának meghosszabbításáról szól, a második pedig az 1910. évi népszámlálásról

Választási epilóg.

Kaszinó a bíróság előtt.

Gönc, aug. 31.

A júniusban történt választások idején az abaujtornamegyei Göncön a Jusih párti Nemes Bertalan állott szemben *Bárczay* Ferenc pártönkivüli jelölttel. A városban néhány évvel ezelőtt alakult a „Gönci függetlenségi és 48 as kör”, melynek diszelnökéül gróf Pálffy Lászlót választották meg. A képviselőválasztás harcaiban azonban a diszelnök és vele a kör néhány tagja olyan szerepet játszott, hogy azt a függetlenségi kör felfogásával nem tartották megegyezhetőnek a többi tagok. Ezert a választások után összeült kaszinói közgyűlés a diszelnököt, gróf Pálffy Lászlót és több társát, akik a függetlenségi jelölt ellen foglaltak állást, a *kaszinóból kizárta*

Gróf Pálffy és társai sérelmesnek tartották magukra nézve a határozatot és megtörtént az a páratlan eset, hogy a kaszinói közgyűlés határozata ellen a *bíróságnál vesznek maguknak elégtételt* Gróf Pálffy ugyanis a „Gönci függetlenségi és 48 as kör” közgyűlésén résztvevő tagokat, akik a kizárás határozatát hozták dr. Halmi Pál kassai ügyvéd útján az abaujszántói járásbíróságnál *becsületsértés miatt feljelentette.*

Panaszol a gróf.

A gróf beadványában a többek között a következőket írja:

A Gönci Függetlenségi és 48 as kör június 19-én tartott közgyűlésében *Lengyel* József elnök, *Szalkai* Elek alelnök, *Füzy* Lajos jegyző, továbbá a következő tagok: *Szombaty* András, *Vass* József, *Papp* Sándor, *Görgey* János, *Görgey* Ferenc, herceg *Szacsur* János, *Anderkó* Dániel és még más, előttem ismeretlen tagok azt a jegyzőkönyvi határozatot hozták, melynek végső eredményeképpen engem többekkel együtt a tagok sorából minden bővebb indokolás nélkül kizártak.

A kör alapszabályainak 18. §-a szerint: „Polgári becsületüket veszített, a kör jó hírnevét veszélyeztető s az erkölcs, műveltség és illem korlátait átlépő tagokat a körből a választmány kizárja.” Alapszabályszerűleg tehát engem csakis ez indokok alapján zárhatnak ki és zártak is ki tényleg.

Mínthogy e jegyzőkönyvi határozat reám nézve — tekintettel rangomra, méltóságomra és társadalmi helyzetemre — fölötte *becsmérlő, sértő, lealázó*, engem emberi mélytomban *kicsinylő és dehonostáló*, mínthogy a határozat a btkv. 261. §-ának első kitételében foglalt *becsületsértés* tényálladékát meríti ki, azért a btkv. e szakasza alapján főmagánvádat terjeszték a tekintetes kir. Járásbíróság elé, *Lengyel* József, *Szalkai* Elek, *Füzy* Lajos, *Szombaty* András, *Vass* József, *Papp* Sándor, *Görgey* János, *Görgey* Ferenc, herceg *Szacsur* János, *Anderkó* Dániel gönci lakosok és még több ismeretlen tettes ellen.

Kérem a tekintetes Járásbíróságot, hogy a büntető ügy tárgyalására határnapot kitűzni, erre vádlottakat, engem és igazolt ügyvédemet megidézni és a szabályszerűen lefolytatott bizonyítás után vádlottakat példásan megbüntetni méltóztassék.

Tisztelettel

Gróf Pálffy László
sértett.

A lefoglalt kaszinói jegyzőkönyv.

Ebben az ügyben most érdekes fordulat állott be, amennyiben a kassai kir. ügyész s a hozzá indítványtétel vegett áttett bűnpörben a Bp. 41. §-a alapján a *vád képviselőt közérdekből átvette* és azt az ügy egész folyamára nézve magának fenntartotta. A kitűzendő tárgyaláson a vádat nem az abaujszántói járásbíróság mellé rendelt ügyész s a megbízott, hanem maga az indítványt tett dr. Füsthy Antal kassai kir. ügyész személyesen fogja képviselni. Indítványozta a kir. ügyész a tárgyalás kitűzése előtt a gönci függetlenségi és 48 as kör inkriminált eredeti közgyűlési jegyzőkönyvének a lefoglalását, melyet mint *bűnjelet a szántói járásbíróság már le is foglalt.*

Gróf Pálffy László sértett panaszához csatlakoztak még *Kranz* László m. kir. állatorvos és *Göncy* István községi bíró, ugyancsak ilyen módon kizárt kaszinói tagok, megbízván dr. *Halmi* Pál ügyvédet hasonló panasz beadására. Ezekben az ügyekben is átvette Füsthy Antal ügyész a vád képviselőt. Az érdekes eset tárgyalását október hó első napjaiban tartják meg Abaujszántón a büntető járásbíróság előtt.

Visszavonás.

A megosztályozott tanítók.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, aug. 31.

Néhány nappal ezelőtt tárgyalagos és igazságos elbírálásban részesítettük *Bereczky* László ev. ref. lelkésznek, mint iskolaszéki elnöknek azt a Bach korszakba illő eljárását, melylyel a tanítókat a vizsgai eredmény szerint megklaszfikálta úgy, mint az iskolás gyermekeket szokás. Őket *kiltűnő, jeles, jó, elégséges, elégtelen* kalkulussokkal látta el és ezt a paedagógiai törvényekkel homlokegyenest ellenkező minősítést az iskolaszéknek terjesztette be, hogy így megbélyegezze a tanítót szülő és gyermek előtt egyaránt.

Nem akarunk ez alkalommal foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy a nevelés és oktatás szempontjából milyen káros a tanítónak a *Bereczky*-féle megbélyegzése, mert azt hisszük, hogy előző közleményünk óta már elolvasta *Kiss* Áron és *Óreg* János paedagógiai könyvét, ahol ez nagyon bölcse magyagon írva. Hiszen azt is tartjuk egyuttal, hogy ő is az a pap, *kinek holtig kell tanulnia!*

Nem foglalkozunk most a minősítés hátrányosságával, de vizsztatérünk rá, mint napi eseményre. Multkori körülményünk alapján ugyanis néhány református tanító nekibátorodott és indítványt adtak a tanítótestülethez az iránt, hogy keresztessék meg a nagytiszteletű iskolaszéki elnök ur arra nézve, miszerint jövőben álljon el klaszfikáló passziójától.

Mielőtt tovább mennénk, már eleve is tartozunk annyit kijelenteni, hogy a jelen esetben nem alázatos instanciát kellett volna beadni a tanítóknak, hanem követelni kellett volna önértetük törvénytelen megsértése címén papjoktól jövőben az ilyen kirohanásoktól való tartózkodást.

De mindegy, ők instanciáztak és instanciájukkal, tehát mint napi eseménnyel foglalkozni kell.

Nagyon csodáljuk, hogy *Bereczky* László első közleményünk, sem a tanítók instanciájának csoportosított érvei alapján nem látta be hibáját. Hisz hibázni emberi dolog. A hiba beismerése pedig az erős jellemnek fokmérője, a műveltségtől finomult léleknek egyik sajátossága.

Ugy értesültünk ugyanis, hogy *Bereczky* László nem adott mindeu tekintetben helyet a tanítók kérelmének, mert ezt a minősítést a fölöttes egyházi hatóságnak terjeszti be. Megjósolhatjuk, hogy komoly forum ezen csak mosolyoghat.

Arról is értesültünk, hogy Bereczky László jövőben nem hozza ugyan nyilvánosságra az ő „mí nősítéseit,“ hanem a maga részéről belsőleg klaszifikál. Ez is az ő dolga. Megteheti úgy bensőleg azt is, hogy az újonnan megkoronázott Nikita királyt trónvesztettnek nyilváníthatja. Mind két dolog egyforma jelentőséggel bír a világesemények között.

Mi azzal fejezzük be közleményünket, hogy csodáljuk Bereczky László következetességét. A hiba elkövetésében marad következetes. Teljesen nem akarja beismerni hibáját és visszavonni intézkedéseit. Mondottuk már, hogy emberi dolog hibázni. Tehát nem szégyen az. Sokkal elítélendőbb a hibát figyelmeztetés után csak azért, hogy következetesnek tűnjünk fel, újból elkövetni.

Meg merjük az igazság kedvéért még azt is mondani, hogy ilyen eljárást a legkisebb gyülekezetnek két mandis kurátorától sem akarnók feltételezni, pedig arra rámernek mondani, mit Bereczky László lelkesre és iskolaszéki elnökre nem szeretünk és nem akarunk mondani, hogy: „ne sutor ultra crepidam.“

A kolera.

Nincs veszedelem.

Budapest, aug. 31.

Budapest. nincs veszedelem és úgy látszik, el is kerüli a magyar fővárost az ázsiai rém. Alattunk és fölöttünk azonban még garázdálkodik: Berlinben gyanus eset történt. Bukarestben pedig megállapították egy halotton az ázsiai kolera. A belügyminiszteriumba, mint felhivatalosan jelentik, a legutolsó 24 órában sem érkezett hír koleras, vagy koleragyanus megbetegedésről. Megállapítható tehát, hogy aggodalomra többé nincsen ok, a belügyminiszterium mindamellett fenntartotta az összes óvintézkedéseket. A 806-os uszályhajó sorsáról ma délután határozottak a fővárosi tisztviselői hivatalban.

Ázsiai kolera Bukarestben.

Bukarest, aug. 31.

A tegnap koleragyanus tünetek között a kórházba szállított három beteg közül az asszony már meg is halt és pedig, mint kétségtelesen megállapították, ázsiai kolera. Férjének és gyermekének az állapota azonban javult. Azt a házat, melyben a koleras család lakott, csendőrök körülvétték, kik a ház lakói közül senkit ki nem eresztenek.

Gyanus esetek a fővárosban.

Napról-napra riasztó hírek kelnek szárnyra koleramegbetegedésekről, azonban majd minden esetben beigazolódnak, hogy csak kisebb gyomorrontások, hirtelen rosszulletek esete forog fenn. A mai napon is három koleragyanus megbetegedésről kaptunk hírt. Az első *Aschenbrenner* József 21 éves napszamos, aki a rákosi rendezőpályaudvaron dolgozott és hirtelen rosszul lett. Azonnal értesítették a tisztviselői hivatalt és a vizsgálat gyanusnak találta a betegség tüneteit, úgy, hogy *Aschenbrenner* beszállították a járványkórházba. A másik

két megbetegedés a külső Jászberényi uton a Drasche féle téglagyárban történt. A téglagyár közelében van a rákosi rendezőnek, ami annyiban teszi komolylyá az esetet, hogy attól lehet tartani, hogy a járvány, ha tényleg fellépett, veszélyes méreteket ölthet. A téglagyár két munkása *Kaibodó* és *Mutealom* napszamosok tegnap hirtelen rosszul lettek. A gyári orvos azonnal megvizsgálta őket, de csak gyomorrontást állapított meg. A tiszti orvos is érdeklődött a betegek állapotáról és a megnyugtató jelentés alapján még a járványkórházba való beszállításukat se rendelte el. A két napszamosot lakásukon ápolják.

A berlini kolera.

Berlin, aug. 31.

Tegnap este egy fiatal leányt, ki szüleinél lakik, koleragyanus tünetek között beszállították a kórházba. A kolera gyanúja miatt internált személyeknél eddig a kolera egyetlenegy esetben sem állapították meg.

Nagy gyógyszerár „Megváltóhoz.” Aradi-utca.

(Főtérhez közel.) Telefonszám 95.

NAPI HIREK.

— **Bizottsági ülés.** Az alsó-foku kereskedelmi iskolai bizottság ma délután *Vertán* István elnöklelte alatt ülést tartott és megtette a szükséges intézkedéseket az új tanév megújítására.

— **A város államsegélye.** Az iparos tanonc, az alsó-foku kereskedelmi iskola, nemkülönben az óvodák és gyermekmenhelyek fentartására Makóvárosa nem rendelkezik elegendő költséggel, azért a képviselőtestület, mint ismeretes, kimondotta, hogy a fentartáshoz hiányzó összeget az államtól kéri. Ezt a kérelmet ma délelőtt terjesztette fel a kir. tanfelügyelő útján a város polgármestere.

— **Gyűjtés a szanatorium javára.** A belügyminiszter novembertől kezdődőleg országos gyűjtést rendelt el a József kir. herceg szanatorium javára. A miniszternek a gyűjtés megindítására vonatkozó leirata ma érkezett le Csanádvármegye alispáni hivatalához. *Hervay* István alispán a gyűjtő iveket áttette további intézkedés megtétele végett a járási főszolgabírói hivataloknak.

— **Kinevezés.** *Jakabffy* István főispán ma *Jakab* István sajtényi anyakönyvezető helyettes állásától felmentette és teljes hatáskörrel helyettes anyakönyvezetővé *Bonca* Ilyés segédjegyzőt nevezte ki.

— **Csákova kérelme.** Csákova község előljárásága ma az iránt kereste meg Makóváros polgármesteri hivatalát, hogy Makón szednek-e a kivitelre vágott baromfiak után a város részére vágatási díjakat. A polgármester Csákova község átiratára nyomban megfelelt.

— **Az új fertőtlenítő.** *Paku* Imre dr. városi főorvos ma délelőtt tekintettel a terjedőben levő

kolera járványra, előterjesztést tett egy *Flügge*-féle fertőtlenítő gép beszerzésére. A városi tanács az új fertőtlenítőt nyomban megrendelte.

— **Vérgyógyítás Makón.** *Dózsa* Lajos dr. kórházi főorvos buzgó utánjárása folytán, mint arról már előző számunkban megemlékeztünk, *Ehrlich* Pár frankfurti orvostanár 21 adag gyógyszerrel küldött szifilis elleni szérumból. Az újonnan érkezett gyógyszeranyagból *Dózsa* Lajos dr. kórházi főorvos ma öt erősen előrehaladott állapotú luetikus beteget oltott be. Ezeket kivül még igen sok beteg várja beoltását. Ezeket legközelebb oltja be a főorvos. Mint-hogy azonban a betegek napról-napra tömegesen jelentkeznek és beoltásukat sürgetik, a főorvos legközelebb megkeresi a hírneves frankfurti tanárt nagyobb mennyiségű oltó anyag küldése iránt.

— **Az izraelita egyházból.** A makói izraelita egyháznak úgy az iskolaszéke, mint képviselőtestülete holnap, csütörtökön *Dózsa* Lajos dr. alelnök vezetése mellett ülést tart, hogy betöltse a *Paul* Teréz lemondása következtében üresedésbe jött tanítónői állást. Az iskolaszék délután négy és fél órakor tartja ülését és jogkörénél fogva megejti a jelölést a beérkezett pályázók közül. Délután 5 órakor pedig a hitközség képviselőtestülete közgyűlést tart és a jelöltek közül tanítónőt választ.

— **A két Traján.** Ma délelőtt *Herczeg* Traján nagyilaki iparos legény bejött *Makóra Kovács* Traján nevű barátjával, mint szakértővel, biciklit vásárolni. Az egyezés csakhamar létre is jött *Glück* Samu gépkereskedőnél. Ekkor a szakértő *Kovács* Traján próba — menetelést tett az új biciklin, melyet a másik Traján vagyis *Herczeg* már ki is fizetett. Szép köröket irt le vele a sima aszfalt kocsiuton. Egyszer csak neki eresztette a vasparipát és meg sem állott vele Nagyilakig. E kis csíny által azonban igen kellemetlen helyzetbe sodorta barátját, mert neki, miután a biciklit kifizette, egy fillérje sem maradt. Először is a rendőrségre futott, hol feljelentette a bicikli el tulajdonítása miatt barátját. A rendőrkapitány erre telefonon hívta fel a nagyilaki csendőrséget, hogy tartóztassa le a bicikli tolvajt. Erre azonban nem volt szükség, a bicikli akkor már a Makón felejtett Trajánnak nagyilaki lakásán volt. Bicikli lopásról sem volt, csak az egyik Traján megtréfálta a másikat.

— **Vigyázatlan kocsis.** *Rácz* József mészkereskedő ma délután egy kocsit meszet szállított *Bagaméri* Illésnek báró Erdélyi-utcai kereskedésébe. Menet közben megunta a kőuton való hajtást és hogy lovainak lábát ne rontsa a kemény kőut, letért a poros nyári utra, hol néhány kis leányka játszadozott. *Rácz* József ezek közül elütötte *Balkó* Borbála 8 éves leányt. A szerencsétlen gyermek súlyos sérüléseket szenvedett. Combjáról csafalatokban logott le a hus, úgy, hogy be kellett szállítani a megyei közkórházba, hol most ápolják. *Rácz* József ellen súlyos testi sértés miatt indította meg a rendőrkapitányi hivatal az eljárását.

— **Iskolalátogató.** A közoktatásügyi miniszter a makói polgári

leányiskola szakszerű megvizsgálásával az 1910/11 és 1911/12 iskolai évek tartamára *Nagy* Lajos orosházai állami polgári iskolai igazgatót bízta meg.

— **Telepengedélyt kér.** *Grosz* Ignác baromfi kereskedő ma kérvényt adott be Makóváros tanácsához, melyben baromti vágás céljaira telepengedélyt kér. Mint-hogy azonban a kérelmező nem jelölte meg a helyet, hova a vágó telepet kéri, folyamodványát pótlás végett a városi tanács visszaadja.

— **Egy magas állás.** *Simon* Sámuel a belvárosi református templom toronyőre már megöregedett. Látása és hallása meggyengült, ezért a polgármester felmentette szolgálatától és helyébe *Kocsis* Gyulát nevezte ki.

— **Roosevelt beszélt.** Roosevelt amerikai körtutjában tegnap Donverbe, Colorado fővárosába érkezett, hol százezernyi ember tömeg fogadta. Roosevelt egy tiszteletre adott banketten nagy politikai beszédet mondott, melyben ismét kedvenc eszméje, a természeti kincsek megtartása mellett kardoskodott. Kijelentette, hogy ovakodni kell a keleti államok rablógazdálkodásától és természeti kincsek elvesztegetésétől, mely az államnak olyan nagy károkat okozott. A kormányznak biztosítani kellene magának azt, hogy összes vízi utak és az ország egyéb természeti erői felett ellenőrzést gyakorolhasson.

— **Anyakönyvi hírek.** *Házasságára* jelentkeztek: *Hajdu* János Baranyai Etelkával. — *Elhaltak:* *Kovács* István 78 éves, *Paksi* György 4 hónapos.

— **Szerencsétlenség a fahordásnál.** *Treibel* József battonyai géplakatosnak *Dezső* nevű fia és két tanonca fát hordtak be az ottani vasuti állomásról. Az egyik fordulónál a kocsis tele rakása után az egyik tanoncot küldték haza a kocsival. Egy látszik, hogy a fa nem jól volt felrakva, mert egy csomó, éppen a hol a tanonc ült, lecsuszott a kocsis elé a lovak közé a tanonccal együtt. A zuhanástól megvadultak a lovak, nekiiramodtak s körülbelül fél kilométernyire futottak előre, magukkal ragadván egy darabig a kocsiban megakadt tanoncot is. A mikor pedig elszabadult a tanonc a kocsitól, a kocsis kerekelt kezeszettel mentek rajta. A tanonc súlyos sérüléseket szenvedett s most szülei lakásán ápolják.

— **Szép bajusz nyerhető a Lukács féle „Glória bajuszpedrő” által mely az eddigi bajuszpedrőket minden tekintetben felülmulja.** A bajuszt neveli, ápolja szépen tartja ugyanarra, hogy rövid idő alatt az egész országban közkedvelt is lett Kapható fehér, barna, fekete színben 30 és 20 filléres dobozokban. Készül Makón az aradi-utcai gyógyszerészeti laboratóriumban. Ugyan ott a gyógyszerésztárban kapható.

Jó házból való két fiu tanoncnak

felvétetik

Teltsch Adolf

— gőzfőrésházában. —

A kolera ellen.

Hogyan védekezünk?

(Egy orvos véleménye.)

Makó, aug. 31.

Egyik neves belgyógyászati tanárunk a következő tizparancsolatban foglalta össze a kolera ellen való védekezés óvszabályait:

1. Megszokott életmódunkon ne változtassunk, csak fokozott gondot fordítsunk hajlékunk, testünk és ruházatunk tisztaságára. Minden étkezés előtt okvetlenül mosjuk meg kezeinket.

2. A makói víz ugyan majdnem teljesen agyálytalan, mégis a fokozott óvatosság azt teszi kötelességünké, hogy a veszélyes napok tartama alatt vagy ásványvizet igyunk vagy rendes ivóvizünket használat előtt felforraltjuk.

3. Semmiféle jeges, vagy jég-hideg italt ne igyunk. Romlott, vagy fiatal sörből, általában a mértéktelen ivástól tartózkodjunk.

4. Legnagyobb mértékben óvjuk magunkat a gyomorrontástól. Nehezen emészthető ételektől tartózkodjunk, Ne együnk gyümölcsöt, vagy ha az azt mellőzni semmiképpen nem tudjuk, mindenestre csak hámozva vagy lepárolva élvezzük.

5. A piaci árakra: husra, tejre, vajra, turóra, sajtra és különösen a zöldségfélékre fokozottan ügyeljünk, hogy azok a legtisztább helyekről vétessenek. Otthon mind ezeket többszörös leöblítéssel tisztítsuk meg és tartsuk lehetőleg jégszekrényben, vagy hűvös helyen. Tejet csakis felforralt állapotban igyunk, a tejszint, tejfölt melőzzük.

Mindennemű salátától tartózkodjunk.

7. A legcsekélyebb rosszullet esetén, még ha nem is jelentkeztek volna a laikus tudatban is ismeretes úgynevezett kolera-gyanus tünetek, azonnal forduljunk orvoshoz, koleregyanus esetekben pedig késelem nélkül értesítsük az előjáróságot, a mely haladék talanul intézkedik.

8. Lehetőleg mellőzzük a látogatások és látogatók fogadását. Ne tartózkodjunk tömegekben, vagy azok közelében. Ne menjünk be olyan házba, vagy lakásba, ameynek kapuján, vagy ajtaján ragályos betegséget jelző piros cédula van kitéve.

9. Óvjuk magunkat a meghűléstől, de mégis lehetőleg gyakorta használjunk fürdőket.

10. Ne féljünk. Kedélyünk ok nélkül való levertsége ellentálló képességünket rontja le, mert a rossz kedély emésztési zavarokat is okozhat és az ilyen időben segítőtje lehet a bajra való inklinációnknak. Óvjuk meg hideg verünk minden eshetőséggel szemben, mert a fejvesztettség kész veszedelem. Gyorsan és okosan, következetesen és bátran intézkedjünk. Ne tartsunk mindjárt a legrosszabbtól. Az ijedség, egy kis heves főfájás, véletlen történt gyomorrontás még nem kolera. Ha be is következne a baj, ne tekintjük azt okvetlenül biztos pusztulásnak. Minden járványnak és így a kolera-nak is vannak fokozatai és bárha valahol le is csap a veszedelem, nem ritkán a halálózási arány elenyészően csekély a megbetegedések számával

szemben. Ezt is le lehet fokozni a már fentebb említett óvszabályok pontos és lelkiismeretes megtartásával.

Katasztrófa Gyulán

A beomlott közkórház.

Budapest, aug. 31.

Gyuláról sürgönyzik: A épülő közkórház tegnapi katasztrófájához még a következőket jelentik: A békésmegyei közkórház kibővítése már évek óta óhaja volt a vezetőségnek. A belügyminisztérium hozzájárulásával a terv most a megvalósulás stádiumába lépett. A kórház kibővítésének céljaira 750.000 korona költséget irányoztak elő. Már két hete folyt az építkezés. Tegnap délután félnegy órakor a sebészeti pavillon második emeletének egyik kórtermében tizenöt munkás dolgozott. A munkások egyike észrevette, hogy a mennyezetről hull a vakolat. Amikor észrevették a veszedelmet, a menekülés lehetetlen volt. A terem plafonja óriási robajjal lezuhant s magával tépte a második, az első plafon padozatát és a pincébe zuhant. A más helyütt dolgozó munkások rémülten rohantak a veszedelem színhelyére és hozzáfogtak a mentéshez. Rövid idő alatt egy halottat és hat sebesültet huztak ki a romok alól. A katasztrófa színhelyén megjelent az orvosi kar, a sebesülteket bekötötték és elhelyezték a kórtermekben. Danzig Lajos rendőrfőkapitány sok rendőrrel és egy század katona is odasietett. Megérkezett azután Madarász vizsgálóbíró és Konrád alügyész. A vizsgálat szerint a munkások igen sok szénszalakot hordtak a katasztrófa helyére és azt lesülkolták. Nagy csoportosulás volt a szerencsétlenség áldozataihoz nem engedték hozzátartozóikat. A vállalkozó persze a munkásokra próbálja áthárítani a bajt.

A zöldike titkaiból.

Eltüntetett bolgár vendéglős.

Budapest, aug. 31.

Titokzatos bűnygyben folytat nyomozást a budapesti rendőrség. Arról van szó, hogy a bolgárokkal és olaszokkal betelepített Zuglóból, — ahol különben az ilyen fajta esetek szinte napirenden vannak — tíz hónappal ezelőtt eltűnt egy vendéglős, akinek társasülete volt egy másik bolgárral. Az eltűnést akkoriban szinte természetesnek találták és nem is sokat keresték az eltűnt embert a saját társa tette el lábálól.

A Zuglóban lévő Zöldike című vendéglőt ketten bérlették: Nikolof Péter 52 éves és Gajgon Miklós 60 esztendő bolgárok. Nikolof Péter beteges testű, sánta ember volt, míg társa, Gajgon Miklós szinte duzzadt az egész ségtől, ő vezette tulajdonképpen a vendéglőt, míg a beteges Nikolof a pénzt adta az üzlethez.

A múlt év október 22-én Nikolof Péter eltűnt a Zuglóból. Társa azt híresztelte, hogy megszökött és őt is megkárosította tízezer korona erejéig. Október 22-én azután megjelent Gajgon a fiával együtt a Zöldikében, összepakkolt ott minden értékesíthető dolgot és eladta az egész berendezést.

Amint ez megtörtént, Gajgon a fiával együtt visszaköltözött Bulgáriába, Vetzkovilu községbe, ahol Nikolofnak a felesége is élt. Itt azután elhíresztelték, hogy Nikolof megszökött. Gajgon is megkárosította tízezer koronával. Sőt még tovább ment Gajgon, bepörölte Nikolofnét és sikerült neki keresztülvinnie, hogy Nikolof kis házáat elárverezték.

Az asszony így szinte koldus lett s megmaradt pár forintján Budapestre költözött, ahol kezdett érdeklődni eltűnt férjének körülményei iránt. Megtudta itt, hogy férjének semmi oka nem volt az eltűnésre és hogy az sem igaz, hogy Gajgonékat megkárosította volna tízezer korona erejéig. Időközben Gajgon is visszatért Budapestre s most már az egész Zugló azt kezdte süttögni, hogy Nikolof nem tűnt el, hanem Gajgon meggyilkolta s holttestét elásta.

Nikolof felesége a napokban följelentést tett a rendőrségen, azzal vádolva Gajgon, hogy ő gyilkolta meg és rabolta ki a férjét, hogy a vagyonát megkaparíthassa s azután eltűnésnek hirtét költötte. A detektívek napok óta nyomoznak már az ügyben s mivel alapos gyanuok merültek föl, tegnap a rendőrség Gajgon Miklóst a fiával együtt letartóztatta.

Regény.

Képek a szabadságharcból.

Irta: egy volt 48-as honvédtűzér.

(62)

Két menyegző.

Ezen szándék ösztönözte akaratát és adott neki némi erőt, hogy eljuthasson falujába; de testi gyengesége, az emberek irgalmából nyert táplálékok pedig lábainak nem adtak annyi erőt, hogy az utat kibírhatta volna. Így késelt el és csak június 7-én délután érkezhetett és roskadt a templom lépcsőjére XLII.

Kihallatszott a két egymás melletti ház lakodalmas népének vig danája, a táncoló párok harsogó kurjantása, a mi éles nyilként hatolt be szíve kamarájába.

Eszmélni kezdett a hideg kőlépcsőn. Eszébe jutott minden. Eszébe jutott, hogy évek előtt ugyan e hónap elején ő volt itt a menyasszony, neki muzsikáltak. Olyan boldog volt, mint senki más e földön. Eszébe jutott, hogy most ott volna az ő helye a lakodalmas nép között, mint örömanak s a helyett itt e kőlépcső alján rongyokba burkolva, testben, lélekben romlottan, kiéhezett koldusként fetreng s férjét, gyermekét, kik oly közel vannak hozzája, megszólítani nem meri. Egész boldogságukat dulná

fel személyének felfedezésével — s miért mindez? Mert ő, ő a bűnös, a ki oly nagy vétet követett el ellenük, hogy ezért itt e földön nem, csak az irgalmas Istennél reményelheti szörnyű vétkeinek megbocsátását.

Szörnyűnek tartotta, mert végigfutottak elméjében azok a fertőzött ocsmány kalandok, a melyeket e faluból kéjvágyó elszökése óta elkövetett. Még volt benne annyi szikrányi nemes érzélem, hogy utálattal fordult el magamagától. Szíve erősen kezdett dobogni. A vér az arcába szökött. Szemei elsötétültek. A heves szív-és érverés után annak lüktetése hanyatlott. Egyszerre néma lett körülötte minden. Szédülés fogta el őt, majd utána élettelenül terült el a lépcsőzeten.

(Folyt. köv.)

Fegyverjavító műhely Makó
000 Szent-István tér. 000

Műhelyemben gyárilag végzek fegyverek javítását és átalakítását, fegyvercsövek barnítását vagy feketítését; új fegyveranyagokat. Bármily javítások pontosan lesznek műhelyemben elkészítve.

Ugyanott ügyes fiuk TANONCUL felvétetnek. Tisztelettel:

Halász Károly
fegyverműves.

Örömmel

ajánlják egymásnak az egész országban a **Lukács-féle „Harmat”**

krémet

mert eltünteti az arcról a szeplőt, májfoltot, pattanásokat s mindennemű arctisztálatanságot. Kisimítja a ráncokat, himlőhelyeket. Még korosabb egyéneknek is üde bájós, ifju arcszint; az arc, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, elragadó báját kölcsönöz.

Ára: 1 tégely harmat krém 1 kor., harmat puder 3 szinben 1 kor., harmat szappan 1 korona.

Kapható: **egyedül** a készítőnél

Lukács Ferenc

„Megváltó” gyógyászati tárában, Aradi-u.

Telefon szám 95.

Szerkesztőség: Hajnal-utca 13.
Kiadóhivatal: Kazinczy-utca 3.

Önt is érdekli, hogy **Károlyi Mihály** megnagyobbított főtéri festék kereskedésében **Óriási raktárt**

talál a legjobb **száraz- és olajfestékekben.** Padló, kőcsí és butor **lackok.** Parket és fenyőpalló **viasz.** Pormentesítő **olaj.**

Zománcmázak. Brunolin, politur. Aranyozók, szivacs, szarvasbőr, Aszfalt és kátránylemezek szavatolt jó minőségben kaphatók.

Terpentin, benzín, petrolum, elsőrendű gépkendő **olajok és zsirok.** Saját készítettű **meszelők, kefék, ecsetek** — dus — választékban.

Értesítés. Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **Vásárhelyi-u. 23. sz. alatt Nemes Lajos** kovácsmester ur házában egy ujonnan berendezett

kádár üzletet nyitottam.

Elvállalok új hordók, fürdő- és káposztáskádák, túrós- és vizesdészsák készítését minden nagyságban, elsőrendű tölgyfából. — Ugyiszintén azok javítását felelősség mellett eszközölöm, jutányos áráért. 000 000 000

Kész munkákat raktaron tartok.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok tisztelettel:

Szendrei István kádár-mester. Vásárhelyi-utca 23.

Iskolai könyvek bekötését

a legerősebb angol vászon kötésben a legolcsóbb árban készíti

Bodor Sándor

könyvkötő.

A Zsidó iskola mellett. Ugyanott egy fiú fizetéssel TANONCNAK felvétetik.

Kedvező fizetési feltételek 00 000 mellett 00 000

eladom

aradi-utcai ujonnan épült 2164. számú

házamat.

Értekezhetni lehet

Lenkei Károly

asztalossal, Megyeház-utca 25. szám alatt.

Kávéház megnyitás.

Tisztelettel értesitem Makó város n. é. közönségét, hogy az „Oithon“-kávéházat ujonnan berendezve, a mai kornak megfelelően átalakítottam és

szeptember 1-én

ünnepélyesen megnyitom,

melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívom. — Az ország legnagyobb kávéházaiban töltött husz éven át szerzett tapasztalataim folytán abban a reményben vagyok, hogy a nagyérdemű intelligens közönség pártfogását legmesszeobmenő figyelmes kiszolgálással ki fogom érdemelni.

Számos látogatást kér, kiváló tisztelettel 000

Veisz J. Jenő

Iskolai tankönyvek

bekötését

40 fillérért

eszközli

Gaál László

könyvkereskedő. Fötér Böhöm ház.

Író-, rajzszeretek és füzetek legjutányosabb áron.

Tankönyvek minden iskola részére

a hivatalos előírás szerint kaphatók:

Gaál László

könyvkereskedésében

Fötér Böhöm ház.

Minden egyes tankönyv helyességeért szavatolok.